HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

שמא כרבי עקיבא אתם אומרים שמטמאה את בועלה אמרו לו לא שמענו אמר להם כך פרשו חכמים ביבנה א לא שהתה כדי שתרד מן המטה ותדיח את פניה תוך זמן הוא זה וטמאין מספק ופטורין מקרבן וחייבין באשם תלוי שהתה כדי שתרד מן המטה ותדיח את פניה אחר הזמן הוא זה וכן כששהתה מעת לעת ומפקידה לפקידה ב בועלה מטמא משום מגע ואינו מטמא משום בועל רבי עקיבא אומר אף מטמא משום בועל רבי יהודה בנו של רבן יוחנן בן זכאי אומר בעלה נכנס להיכל ומקטיר קטורת בשלמא לרב חסדא היינו דמטהרי רבנן אלא לרב אשי אמאי מטהרי רבנן וכי תימא דאין עד בידה האי עד בידה ואין עד בידה מיבעי ליה קשיא: רבי יהודה בנו של רבן יוחנן בן זכאי אומר בעלה נכנס להיכל ומקטיר קטורת ותיפוק ליה דהוה נוגע במעת לעת שבנדה הוא דאמר כשמאי דאמר א) כל הנשים דיין שעתן ותיפוק ליה דהוה בעל קרי בשלא גמר ביאתו: ומודים חכמים לרבי עקיבא ברואה כתם: אמר רב למפרע ורבי מאיר היא ושמואל אמר ג מכאן ולהבא ורבנן היא מכאן ולהבא פשיטא מהו דתימא הואיל ב) ומעת לעת דרבנן וכתמים דרבנן מה מעת לעת לא מטמאה את בועלה אף כתמים לא מטמאה את בועלה קא משמע לן ואימא הכי נמי התם אין שור שחוט לפניך הכא יש שור שחוט לפניך וכן אמר ריש לקיש למפרע ורבי מאיר היא רבי יוחנן אמר מכאן ולהבא ורבנן היא:

מתני' ג) ד כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן ה הבאין מן הדרך נשיהן להן בחזקת טהרה:

גמ' למה ליה למתני הבאין מן הדרך סד"א הני מילי היכא דאיתיה במתא דרמיא אנפשה ובדקה אבל היכא דליתא במתא דלא רמיא אנפשה לא קא משמע לן אמר ריש לקיש משום רבי יהודה נשיאה ו והוא שבא ומצאה בתוך ימי עונתה אמר רב הונא ל"ש אלא שאין לה וסת אבל יש לה וסת אסור לשמש כלפי לייא אדרבה איפכא מסתברא אין לה וסת אימא חזאי יש לה וסת וסת קביע לה אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב הונא ז ל"ש אלא שלא הגיע שעת וסתה אבל הגיע שעת וסתה אסורה קסבר ז) וסתות דאורייתא רבה בר בר חנה אמר אפילו הגיע שעת וסתה נמי מותרת קסבר ח וסתות דרבנן רב אשי מתני הכי אמר רב הונא

לא

שמא כר"ע אתם אומרים שמטמאה את בועלה. כל מעת לעת ואין לכם שיעור בדבר אלא מעת לעת: **לא שמענו.** את שיעורו וכר"א ה) לא סבירא לן: **לא שהתה כדי שתרד.** אלא כדי שתשב ו) ותבדוק ועודה במטה טמאין מספק דהיינו אחר אותיום כרב חסדא: **שהתה כדי שתרד.** דנפיש שיעוריה: **אחר הזמן הוא זה.** כלומר אחר אחר הוא זה: **וכן מעת לעת.** כלומר כשיעור הזה ומכאן ולהלן כל מעת לעת של בעילה אם בדקה ומצאתה טמאה בועלה מטמא משום נוגע במעת לעת בנדה טומאת ערב וספק מדרבנן לתלות ואינו מטמא משום בועל נדה טומאת שבעה ואפילו לתלות: **נכנס להיכל.** לקמן מפרש לה: **בשלמא לרב חסדא.** דאמר כדי שתרד אחר אחר הוא היינו דמטהרי רבנן: **וכי תימא דאין עד בידה.** דאחר שתרד הוצרכה להושיט דהוו להו תרי שיעורי א"כ איבעי ליה למיתני ולפלוגי בין עד בידה לאין עד בידה דלא תיפוק חורבה מיניה דהשתא משמע דאפילו עד בידה דלא שהתה אלא כדי שתרד מטהרי רבנן ומדלא מפליג ש"מ דודאי מטהרי רבנן בכדי שתרד לחודיה: **בשלא גמר ביאתו.** ואפילו הכי לר"ע מטמאה את בועלה דהעראה בנדה כגמר ביאה דכתיב (ויקרא כ) את מקורה הערה אבל לענין קרי עד שיזריע: **ור"מ היא.** דמחמיר בכתמים כדאמר בפ"ק (לעיל ה.) ולקמן בפרק בא סימן (דף נג:): **פשיטא.** מאי מודי הא בלמפרע פליגי לגבי מעת לעת ולא במכאן ולהבא: **וכתמים דרבנן.** אפי' מכאן ולהבא: **אין שור שחוט.** דאתמול לא חזאי אלא סייג בעלמא הוא: **הכא הרי שור שחוט לפניך.** דבצפור לא נתעסקה ובשוק של טבחים לא עברה ומיום שלבשתו היא בספק זה: **מתני' כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן.** בלא בדיקה שלא הוזכרה בדיקה אלא לעסוקה בטהרות: **גמ' בתוך ימי עונתה.** ל' יום לראייה אבל לאחר ל' בעיא בדיקה הואיל וסתם נשים חזיין לסוף עונה: **לא שנו.** דכי מצאה תוך ימי עונתה לא בעיא בדיקה: **אלא שלא הגיע עת וסתה.** בתוך אותן ימים שהיה בדרך כגון אשה שיש לה וסת ולא הגיע בתוך אותן הימים: **אבל הגיע עת וסתה.** קודם ביאתו מן הדרך: **אסורה.** דאורח בזמנו בא: **דאורייתא.** הלמ"מ דמחזקינן לה בטומאת ספק: **וסתות דרבנן.** הצריכו חכמים לבדוק ביום וסתה שמא תראה ומיהו היכא דלא הוה בעיר ולא ידעינן אי בדקה אי לא בדקה לא מספקינן לה בטומאה:

לא

לא שהתה כדי שתרד מן המטה מטמאה את בועלה [וחייבת באשם תלוי] שהתה כדי שתרד כו' ר"ע אומר מטמאה בועלה. תימה אי ר"ע מודה ברישא כדמשמע דלא פליג אלא אסיפא א"כ סבר יש אם למסורת ובפ"ק דסנהדרין (דף ד.) אית ליה לר"ע יש אם למקרא גבי רביעית דם הבא משני מתים דקאמר נפשות קרינן וליכא למימר דהכא פליג נמי ברישא דהתנן פ' דם שחיטה (כריתות דף כב:) בחתיכה של קודש וחתיכה של חולין אכל אחד את הראשונה ובא אחר ואכל את השניה זה מביא אשם תלוי וזה מביא אשם תלוי דברי ר"ע ואמאי חייב השני הא בשעה שאכל לא היו לפניו ב' חתיכות ולמאן דבעי ב' חתיכות פטור בכה"ג כדאמר התם בסוף פרקין ורבי נמי אית ליה בפ' ספק אכל (שם דף יח.) היכא דאכל את הראשונה במזיד והשניה בשוגג דחייב אשם תלוי על השניה ורבי סבר בפ"ק דסנהדרין (דף ד.) יש אם למקרא וצ"ל דיש שום חילוק בין מקרא למסורת זה למקרא ומסורת דעלמא דחייא בר רב דבעי ב' חתיכות סבר דכ"ע סברי הכא דיש אם למקרא ורב אסי דפליג עליה סבר דכ"ע סבריי יש אם למסורת ז) כמו שמצינו (ב"מ דף כב:) גבי יותן דומיא דיתן ועובד דומיא דעבד (פסחים דף כו:) ועוני דומיא דעני (שם לו.) וכפות דומיא דכפת (סוכה דף לב.) והתם יש טעמא אחרינא ותדע דכי פריך התם טובא לחייא בר רב ומשני ר"א היא דמחייב אשם תלוי על חלב כוי והא כמה תנאי פליגי במקרא ובמסורת ואמאי נקט טפי ר"א דשמותי הוא וגם המקשה וכי לא הוה ידע דטובא תנאי פליגי במקרא ובמסורת אלא כדפרישית ועוד י"ל דר"ע ורבי איירו דהראשון לא אכל כל החתיכה אלא חציה וכשאכל השניה היו עדיין ב' החתיכות לפניו וכענין זה מתרץ הירושלמי בהאשה רבה ח): **האי** עד בידה ואין עד בידה מיבעי ליה. פרש"י דה"ל לפלוגי הכל בשהתה וקשה דלמה מפליג בדידה באין עד בידה בין שהתה ללא שהתה ונראה לפרש דה"ל לפרושי בברייתא באין עד בידה כיון דמתניתין איירי ביש עד בידה: **כשמאי** דאמר דיה שעתה. ומ"מ מודה שמאי בחד אחר דטמא שבעה כיון דחייב אשם תלוי: **אמר** רב למפרע ור"מ היא. וא"ת דבפ"ק דיומא (דף ב.) תנן מפרישין כ"ג מביתו ז' ימים דשמא יבא על אשתו ט) ספק נדה וקאמר י) כמאן כר"ע דאמר אף מטמאה את בועלה וקאמר רב חסדא דאתי אפילו כרבנן ובחד אחר מודו דבועלה טמא ז' אמאי לא משני שמא תמצא כתם דהא מודים חכמים לר"ע ברואה כתם וי"ל משום שמואל דאמר הכא מכאן ולהבא ועוד י"ל דהיא תבדוק חלוקה קודם פרישתו ואז לא נטמא הכהן קודם בדיקה וא"ת אמאי קאמר שמא תמצא אשתו ספק נדה לימא ודאי נדה אם תבדוק שיעור וסת סמוך לבעילה וי"ל דהא לא שכיחא: **הכי** איתמר לא שנו אלא שלא הגיע שעת וסתה. לא היה לו לחזור ממה שאמר תחלה לא שנו אלא שאין לה וסת דאמת הוא דהיא בחזקת טהרה כדאמרינן בפ"ק (לעיל יב.) כל לבעלה לא בעיא בדיקה אפילו אין לה וסת והיה יכול להוסיף ויש לה וסת נמי כשלא הגיע שעת וסתה כו' אלא מיישב הלשון שאמר תחלה בלא תוספת: **אפי'** הגיע זמן וסתה מותרת. תימה היאך מותרת הא אמרינן בשבועות פ"ב (דף יח:) ולקמן פרק האשה (דף סג:) אזהרה לבני ישראל שיפרשו מנשותיהן סמוך לוסתן וי"ל כששהתה אחר וסתה שבעה ימים שיכולה לטבול איירי דספק טבילה מוציאה מידי ספק ראתה כההוא דר' יוחנן דבסמוך ולמ"ד וסתות דאורייתא אפילו שהתה כשיעור זמן טבילה אסורה דודאי ראתה חשבינן לה ומתוך כך יש לדקדק דס"ל לרבי יוחנן דבסמוך (א) וסתות דרבנן:

אפילו

עין משפט נר מצוה

מב א מיי' פ"ה מהל' שגגות הל' ו:

מג ב ג מיי' פ"ג מהל' מטמאי משכב ומושב הלכה ח:

מד ד מיי' פ"ד מהל' איסורי ביאה הל' ט ופ"ד מהל' משכב ומושב הל' ז סמג לאוין קיא:

מה ה ו מיי' פ"ד מהל' איסורי ביאה הל' ט סמג שם:

מו ז מיי' שם הלכה ט ועי' במ"מ סמג שם טוש"ע י"ד סי' קפד סעיף יא:

מז ח מיי' פ"ג מהלכות משכב ומושב הל' ט:

◆

תוס' הרא"ש

עד בידה ואין עד בידה מיבעי ליה. פרש"י א"כ איבעי ליה למתני' לפלוגי בין עד בידה לאין עד בידה דלא תיפוק מיניה חורבא דהשתא משמע דאפי' עד בידה ולא שהה אלא כדי שתרד מטהרי רבנן. וקשה לפי' דהא מתני' אוקימנא בעד בידה ואע"ג דלא קתני עד בידה ולא חיישינן דלמא נפיק מיניה חורבא. ועוד אמאי קאמר עד בידה ואין עד בידה מיבעי ליה לא הוה ליה למימר אלא אין עד בידה מיבעי ליה הלכך נראה לפרש דה"ק אע"ג דאוקימנא מתני' בעד בידה מ"מ כי נוקי ברייתא באין עד בידה אכתי תקשי לך א"כ נתני בהדיא במתני' עד בידה ואין עד בידה כברייתא אלא ש"מ מדתנן סתם בחד ענינא איירי: **סד"א** ה"מ היכא דאיתיה במתא רמיא אנפשה ובדקה. תי' והא לעיל בפ"ק אמרינן איפכא דהבאים מן הדרך נשיהן להם בחזקת טהרה טפי מאינך וי"ל דהכא ודאי לענין בדיקה היכי דאיתיה במתא בדקה טפי מהיכא דליתיה במתא אבל לעיל דאיירי לענין תביעה אורחא דמילתא הבא מן הדרך דרכו לפייס ולרצות: **אפי'** הגיע עת וסתה מותרת וסתות דרבנן. ומ"מ היאך מותרת הא אמרינן בספ"ב דשבועות אזהרה לבני ישראל שיפרשו מנשותיהן שעה אחת סמוך לווסתן כ"ש שאם עבר ווסתן שיש לספק שמא ראתה. וי"ל דמיירי כגון ששהתה אחר ווסתה כשיעור שיכולה לטבול כההיא דר' יוחנן דלקמן דאמר בעלה מחשב ימי ווסתה ובא עליה ומ"ד ווסתות דאורייתא אפי' שהתה כשיעור זמן טבילה אסור דודאי ראתה חשבינן לה ומתוך זה יש לדקדק דס"ל לר' יוחנן לקמן ווסתות דרבנן:

מסורת הש"ס

א) [לעיל ב.], ב) [לעיל ט.], ג) [לעיל יא:], ד) [לעיל ט. וש"נ], ה) [ג"ל וכר"ע], ו) בס"א: שתושיט, ז) עיין רש"א, ח) [וע"ע תוס' סוכה ו: ד"ה ר"ש ותוס' שם לב. ד"ה כפת ותוספות סנהדרין ד. ד"ה כולהו ותוס' זבחים מ. ד"ה לא נצרכא], ט) [ג"ל ותמצא ספק נדה], י) [שם ו.],

◆

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אפי' וכו' דבסמוך וסתות דרבנן נ"ב כלומר דהשתא דרבי יוחנן נמי ס"ל וסתות דרבנן וכדסבירא ליה לרב אליבא דר"נ בר יצחק הכי נקטינן וכדכתבו התוס' בדף טז בד"ה ור"נ בר יצחק וכן כתב באשר"י:

◆

מוסף רש"י

כל הנשים דיין שעתן. אם ראתה דם די לנו אם תטמא תרומה וטהרות שתגע בהן משעת ראייה ואילך, ולא אמרינן כי היכא דהשתא אישתכח דם בבית החיצון אי הוה בדקה נמי מקמי הכי הוה אישתכח וכותלי בית הרחם העמידוהו, וקי"ל בפרק יוצא דופן (לקמן מ.) כל הנשים מטמאות בבית החיצון (לעיל ב.). **וסתות דאורייתא.** אותה בדיקה שהצריכוה לאשה להבדק בשעת וסתה, דבר תורה הוא, הלכה למשה מסיני, דאורח בזמנו בא, ואם בא יום וסתה ולא בדקה מחזקינן לה טמאה (לעיל ט. ובעי"ז לקמן טז.). **וסתות דרבנן.** דרבנן הוא דאצרכוה ואם לא בדקה טהורה (לקמן טז.).